

Regalitatea la geto-daci

Geto-dacii sunt creatorii civilizatiei fierului in spatiul romanesc, populatie de origine indo-europeana, reprezentand ramura nordica a tracilor. Acestia erau numiti "geti" de catre greci si "daci" de catre romani. Ei erau organizati in triburi si uniuni de triburi, conduse de sefi militari.

Geto-dacii au avut o istorie politica remarcata de istorici abia prin anul 514 i.Cr., cand apar primele documente referitoare la politica geto-dacilor. In anul 514 i.H., regele persan Darius I organizeaza o expeditie pe tarmul Marii Negre unde au de infruntat getii dobrogeni. In urma acelei lupte getii sunt numiti "cei mai drepti si mai viteji dintre traci" (Herodot "Istorie"). In anul 339 i.H. getii dobrogeni ii infrang pe sciti condusi de regele Atheas. Relatiile getilor cu lumea mediteraneana au implicat si unele confruntari militare. In anul 335 i.Cr. Alexandru cel Mare organizeaza o expeditie militara menita sa supuna neamurile tracice de la Dunarea de Jos, dar getii adopta o atitudine ostila, motiv pentru care regele macedonian a cucerit o asezare a getilor.

Un alt an important in istoria politica a getilor este anul 300 i.Cr. cand a avut loc confruntarea dintre Lysimah (regele macedon) si Dromihete (regele getilor), lupta care sa soldat cu victoria getilor. Pana la venirea romanilor in Pen. Balcanica stirile despre geti se raresc.

Din punct de vedere politic istoria geto-dacilor intra intr-o noua etapa, prin actiunea unificatoare a getului Burebista, (pe cale pasnica sau militara) cu ajutorul marelui preot Deceneu.

Factorii care au favorizat aparitia statului dac au fost: stadiul avansat de dezvoltare a societatii geto-

dacice, înmulțirea așezărilor fortificate și apariția unui sistem de fortificații în m-ții Orastie. În timpul domniei sale, Burebista a reușit să-i supună pe celti, sciti, bastani și a cucerit toate coloniile grecești de la Olbia la Apolonia. Spre sfârșitul domniei sale, Burebista s-a implicat în conflictul de la Roma dintre Cezar și Pompei. Însa Cezar câștigă lupta și dorește să se răzbune pe daci, pregătindu-se de o mare confruntare cu dacii, dar acesta este asasinat și confruntarea nu mai are loc. La scurt timp după aceea Burebista împărtășește aceeași soartă, acesta fiind asasinat și statul dac destrămandu-se în 5 statulete cel mai important dintre acestea fiind cel din m-ții Orastie, cu capitala la Sarmizgetuza. Urmasii la tron ai lui Burebista au fost: Deceneu, Comosicus, Scorilo, Duras și Decebal. După moartea primului rege dac, romanii cuceresc Pen. Balcanica și Dobrogea.

Decebal (ultimul rege dac) a domnit între anii 87 și 106. Acesta reușește să refacă unitatea statului dac, statul fiind mai mic, dar mai bine organizat.

Relațiile cu Imperiul Roman se deteriorează complet după urcarea pe tronul de la Roma a împăratului Domitian, în anul 81 d.H. Primele încercări ale romanilor de a cuceri Dacia au avut loc în anul 87, când armata condusă de Cornelius Fuscus pătrunde în Dacia, dar este înfrântă de armata lui Decebal.

O altă armată, condusă de Tettius Iulianus, a atacat Dacia în anul următor. Deși romanii au învins la Tapae, aceștia nu au putut fructifica victoria deoarece au suferit înfrângeri pe alte fronturi și au fost nevoiți să încheie pace cu dacii, Dacia devenind astfel regat clientelar Romei, adică să asigure liniștea frontierelor romane, iar în schimb regele dac primea bani și meșteri, cu ajutorul cărora și-a întărit armata, pregătindu-se de război. Conflictele armatei se reiau după ce Traian ajunge împărat, în anul 98, acesta purtând 2 războaie cu Decebal între anii 101-102 și 105-106.

O cauza a acestor doua razboaie este politica de cucerire a lui Traian, precum si refacerea finantelor Imperiului Roman cu aurul si argintul din Dacia. Izvoare istorice precum "Columna lui Traian" de la Roma, Podul peste Dunare de la Drobeta, Monumentul de la Adamclisi din Dobrogea si Istoria Romana a lui Dio Casius, atesta existenta celor doua razboaie romano-dacice.

In primavara anului 101 Traian pleaca din Roma spre Dacia, pregatit sa infrunte dacii. In urma confruntarii romanii inving la Tapae. In primavara anului 102 romanii reiau inaintarea spre capitala Daciei, cucerind cetate dupa cetate, astfel Decebal fiind nevoit sa ceara pace. Romanii au pus anumite conditii pentru a accepta pacea, cum ar fi: cedarea Banatului a Olteniei si Munteniei si Sudul Moldovei, precum si daramarea zidurilor cetatilor. Dar Decebal a incalcat aceste reguli impuse de romani, continuand sa-si pregateasca armata pentru izbucnirea unui nou razboi. Astfel, in vara anului 105 Traian organizeaza o noua expeditie in Dacia, cucerind capitala Sarmizgetuza. Decebal s-a retras spre nord incercand sa continue lupta, dar a fost ajuns de armata de romanii nevrind sa fie ucis de acestia, s-a sinucis. Traian transforma Dacia in provincie romana, incepand astfel procesul de romanizare al geto-dacilor, care va fi una foarte lenta. Procesul va da nastere in final unei populatii daco-romane, care va alcatui fundamentul poporului roman.